

מכתב

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

לע"צ הגה"צ רבי צבי זאב בן
ברכה אברהם נח פאלי זצוק"ל
הרבי והנחצות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 386 פרשת וישלח תש"פ

נדה נא-נז

לי בין גומא לגומא אר"י יוחנן בן נורי בטומאה חמורה לא נעשה הנטמא כיוצא בה ואילו בטומאה קלה אוכל שננטמא מטמא אוכל כיוצא בו, ואב"י מקשה שזו ק"ץ שאם בטומאה חמורה הקילו שאינה עושה כיוצא בה היא מטמאה גם בלי מחשבה, טומאה קלה שהחמירו בה שהיא עושה כיוצא בה ודאי היא תטמא בלי מחשבה, אלא מבאר רב ששתי שאלות אלו אמרנו בטומאה חמורה שהיא לא צריכה הכשר אך טומאה קלה צריכה הכשר, וא"כ קשה ששינוי שנאמר ג' דברים בנבלת עוף טהור שהיא צריכה מחשבה והיא מטמאה בבית הבליעה ואינה צריכה הכשר, ויש לומר שאמנם אינה צריכה הכשר של שרץ שיגע בה אך ודאי היא צריכה הכשר מים, והכשר שרץ למדו אצל ר' שמעאל מהפסוק על כל זרע דזרע אשר יורד שכמו שזע"ה שאין סופם להטמא טומאה חמורה הם צריכים הכשר כל כך מה שאין סופו להטמא טומאה חמורה צריך הכשר למעט נבלת עוף טהור שסופו לטמא טומאה חמורה לכן אינה צריכה הכשר, וא"כ נלמד משם שלא צריכה הכשר מים בנבלת עוף טהור, ורבא ביאר ויש אומרים שרב פפא ביאר שאמר לר' יוחנן שם שזרימה חמורה בעולם ושם טומאה קלה בעולם, ורבא אומר שר' יוחנן מודה לענין מעשר שמחשבה במחובר היא מחשבה, ששינוי שאם היו סייא ארזוב וקורנית בחצויה והם נשמרים חייבים במעשר ואם מדובר שמתחילה נזרעו לאדם ודאי אין חולק על כך שזה חייבים אל שמה מתחילה לבמה, וכח"כ שאם הם היו נשמרים הם חייבים, ורבא שבי מבאר שמדובר שהם עלו בחצר מעצמם ובסתמא זה לאדם והכוונה במשנה שאם החצר שמרמת פורתיה חייבים ואם לא הם פטורים, ורבא אשי מקשה מדברי המשנה שכל שחייב במעשרו מטמא טומאת ארזוב וקורנית וכלאורה הדברים חייבים במעשרו ואינם מטמאים טומאת ארזובים, ורבא מבאר שהמשנה דברה על המין שחייב במעשר שמטמא טומאת ארזובים, וכן מוכח מהמשנה בהמשך שכל שחייב בראשית הגז חייב במתנות ויש שחייב במתנות ואינו חייב בראשית הגז ואם נבאר שחייב במדרים על המין א"כ וכו"ל מטריפה שהיא חייבת בראשית הגז ואינה חייבת במתנות, ורבנא דוחה שזה כד"ש ששינוי שהוא פטר טריפה מראשית הגז, ורב שמי בר אשי מוכיח ממה ששינוי שאם אדם הפקיר את כרמו ובלבדן הוא השכים ובצרו הוא חייב בפטר ועוללות ושכחה ופאה אך הוא פטור ממעשר והרי שינוי שכל מה שחייב בפאה חייב במעשרות ודאי המשנה מדברת על המין שחייב בדבר אחד ולא בדבר אחר.

שינוי לגבי פאה שחכמים מודים לר"ע במי שזרע שבת או חורל בג' מקומות שיפרש פאה מכל אחד ואחד **עמוד ב** והרי שבת חייב בפאה והעושר שהרי שינוי שכל שחייב בפאה חייב במעשר וא"כ הוא מטמא טומאת ארזובין א"כ מוכח שדבר העשוי לטעם מטמא טומאת ארזובים, ויש להקשות ממה ששינוי שר"ע אמר קושט וחיומים וראשי בשמים ותהיה וחלתיה ופולפליים וחלת חרע נקחים בכסף מעשר ואינם מטמאים טומאת ארזובים ו' יוחנן בן נורי הקשה שהם הם נלקחים בכסף במעשר מדוע הם לא מטמאים טומאת ארזובים ואם הם לא מטמאים טומאת ארזובים א"כ הם לא ילקחו בכסף מעשר, אלא אמר ר' יוחנן בן נורי שנגמנו וגמרו שהם לא נלקחו בכסף מעשר ואינם מטמאים טומאת ארזובים, ורב חסדא מבאר ששם מדובר בשבת שעשוי לכותח ולכן הוא מטמא, ואמר בר אשי שהוא אמר שמועה זו לפני רב כהנא והוא אמר לו שלא מדובר בשבת שעשוי דוקא לכותח אבל בסתמא הוא לקריה אלא סתם שבת עשוי לכן כמו ששינוי שאחרי ששבת נתן טעם בקריה אלא בה דין תרומה ואינה מטמאה טומאת ארזובים ומשמע שקודם ניתנת טעם בקריה היא אלו אסור תרומה אלא מטמאה ואם נאמר שבסתם זה לקריה א"כ היא לא מטמאה אלא בסתם היא עשויה לכותח ולכן היא מטמאה.

משנה כל רב שחייב בראשית הגז חייב במתנות ויש שחייב במתנות ואינו חייב בראשית הגז כל מה שיש לו ובידו יש לו שביעית ויש שיש לו שביעית א"כ אין בו כיעור. **גמרא** וכל רב שיש לו שביעית ויש שביעית וביעורו אך לשורש שלהם אין כיעור, שכתוב לבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל הבטאה לאלו כל זמן שחיה אוכלת מההדרה מאכלים לבהמה בבית ואם כלה לחיה מההדרה לא לבנה עד לבהמה בבית.

משנה כל דג שיש לו שקשקת יש לו סנפיר ויש דג שיש לו סנפיר אין לו שקשקת כל מי שיש לו קרניים יש לו טלפים ויש שיש לו טלפים אין לו קרניים. **גמרא** ויש לו שקשקת או טהור ואם יש לו קרניים או טהור או טמא ולכאורה אם העיקר הוא שקשקת מדוע כתבה התורה סנפיר, ויש לומר שאם לא היה כתוב סנפיר היינו אומרים שקשקת זה סנפיר ונתייר גם דג טמא לכן כתבה התורה סנפיר שקשקת, ואחרי שהתורה כתבה את שניהם אינו יודעים שקשקת זה לבוש הגז כמו שכתוב ושריין שקשקתו את לבוש, אך קשה שטלפם זה התורה ידע לכתוב רק שקשקת שזה לבוש ו' אבהו אמר וכן שנו אצל ר' ישמעאל שהתורה כתבה להגדיל תורה ולהאדירה.

משנה כל מה שטעון ברכה לאחרי טעון ברכה לפניו יש שטעון ברכה לפניו ולא צריך. **גמרא** וכל מה שטעון ברכה לאחרי טעון ברכה אחרונה על ידו ו' יצחק מברכים ברכה אחרונה על ידו ו' המשנה מרבה מים שלא צריך ברכה לאחרי, ולרב פפא שמברכים ברכה אחרונה גם על מים יש לומר שהמשנה באה לרבות מצוות, אך לבני א"י שברכו בסילוק התפילין אקב"ו לשמור חוקין,

דף נב המשנה באה לרבות השפלים שלכ"ע אין ברכה לאחריהם.

משנה זה תינוקת הביאה שתי שערות היא חולצת או מתיבמת והיא חייבת בכל מצוות התורה וכן תינוק שהביא שתי שערות חייב בכל המצוות, והוא ראוי להיות בן סורר ומורה משעבדו שהביא שתי שערות עד שיקפו קצו התחתון ולא העליון ודברי חכמים בשינוי, תינוקת שהביאה שתי שערות לא יכולה למאן ולר' יהודה היא יכולה למאן עד שירבה השחור מהרבה שערות. **גמרא** יש להקשות מדוע חזרות המשנה היא חולצת או מתיבמת, אך לפירוש שבאם להוציא מדברי ר' יוסי שאמר שרק מביים נאמר איש אך אשה בין גידלה בין קטנה קמ"ל שרק אם הביאה שתי שערות היא חולצת ואם לא לא, והטעם הוא שלומדים אשה כאיש, אך קשה שאם כתוב וכן התינוק מדוע המשנה מוסיפה שתינוקת חייב בכל המצוות, ואין לומר שהמשנה רצתה לכתוב שהוא ראוי להיות בן סורר שהיה כבר ששינוי בתורה הרינו שהוא נעשה בן סורר משבייב שתי שערות עד שיקפו זקן התחתון, אלא יש לבאר שאגב שפרשו את דין תינוקת פירושו גם את דין תינוק.

רב אבהו אמר בשם ר"א שההלכה כר' יהודה שמאנת עד שירבה השחור, ור' יהודה מודה שאם היא נבלעה אחר שהביאה שתי שערות היא לא יכולה למאן, חבריו של רב כהנא רצו להעביר משעבדו כר' יהודה ואפילו שנבלעה אחר כהנא אמר להם שהיה משה שבתו של ר' ישמעאל עלה לביהמ"ד למאן ודבריה היה מוכרע על כתפה והוכיחו אותו יום את דברי ר' ישמעאל ורבתה בכפייה"ל ואמרו שכתב שאמר אותו צדיק יכשל בו וזרעו שרב יהודה אינו בשם ר' ישמעאל על הכסף והיא לא נתפשה שהיא אסורה ואם נתפשה היא מותרת ויש חרות אחרת אפילו לא נתפשה שקדושיה קדושה טעות אפילו בנה מוכרע על כתפה היא ממאנת וממנו וגמרו שהבת ממאנת רק עד שהיא תביא שתי שערות ולפרש חברי רב כהנא ולא עשו כר' יהודה, אך ר' יצחק ותלמידיו ר' חנינא עשו כר' יהודה גם שנבלעה ורב שמן בר אבא אמר לו ר' יוחנן ור' יוחנן אמר לפני ר' יהודה נשיאה והוא עול שחיה והוא חולצת והוא חייב ור' יוחנן ור' יוחנן אמר לפני ר' יהודה שתי שערות היא חולצת או מתיבמת והיא חייבת בכל מצוות התורה וכן תינוקת הביאה שתי שערות היא חולצת או מתיבמת והיא חייבת בכל מצוות התורה וכן תינוק שהביא שתי שערות חייב בכל המצוות, והוא ראוי להיות בן סורר ומורה משעבדו שהביא שתי שערות עד שיקפו קצו התחתון ולא העליון ודברי חכמים בשינוי, תינוקת שהביאה שתי שערות לא יכולה למאן ולר' יהודה היא יכולה למאן עד שירבה השחור מהרבה שערות. **גמרא** יש להקשות מדוע חזרות המשנה היא חולצת או מתיבמת, אך לפירוש שבאם להוציא מדברי ר' יוסי שאמר שרק מביים נאמר איש אך אשה בין גידלה בין קטנה קמ"ל שרק אם הביאה שתי שערות היא חולצת ואם לא לא, והטעם הוא שלומדים אשה כאיש, אך קשה שאם כתוב וכן התינוק מדוע המשנה מוסיפה שתינוקת חייב בכל המצוות, ואין לומר שהמשנה רצתה לכתוב שהוא ראוי להיות בן סורר שהיה כבר ששינוי בתורה הרינו שהוא נעשה בן סורר משבייב שתי שערות עד שיקפו זקן התחתון, אלא יש לבאר שאגב שפרשו את דין תינוקת פירושו גם את דין תינוק.

רב אבהו אמר בשם ר"א שההלכה כר' יהודה שמאנת עד שירבה השחור, ור' יהודה מודה שאם היא נבלעה אחר שהביאה שתי שערות היא לא יכולה למאן, חבריו של רב כהנא רצו להעביר משעבדו כר' יהודה ואפילו שנבלעה אחר כהנא אמר להם שהיה משה שבתו של ר' ישמעאל עלה לביהמ"ד למאן ודבריה היה מוכרע על כתפה והוכיחו אותו יום את דברי ר' ישמעאל ורבתה בכפייה"ל ואמרו שכתב שאמר אותו צדיק יכשל בו וזרעו שרב יהודה אינו בשם ר' ישמעאל על הכסף והיא לא נתפשה שהיא אסורה ואם נתפשה היא מותרת ויש חרות אחרת אפילו לא נתפשה שקדושיה קדושה טעות אפילו בנה מוכרע על כתפה היא ממאנת וממנו וגמרו שהבת ממאנת רק עד שהיא תביא שתי שערות ולפרש חברי רב כהנא ולא עשו כר' יהודה, אך ר' יצחק ותלמידיו ר' חנינא עשו כר' יהודה גם שנבלעה ורב שמן בר אבא אמר לו ר' יוחנן ור' יוחנן אמר לפני ר' יהודה נשיאה והוא עול שחיה והוא חולצת והוא חייב ור' יוחנן ור' יוחנן אמר לפני ר' יהודה שתי שערות היא חולצת או מתיבמת והיא חייבת בכל מצוות התורה וכן תינוקת הביאה שתי שערות היא חולצת או מתיבמת והיא חייבת בכל מצוות התורה וכן תינוק שהביא שתי שערות חייב בכל המצוות, והוא ראוי להיות בן סורר ומורה משעבדו שהביא שתי שערות עד שיקפו קצו התחתון ולא העליון ודברי חכמים בשינוי, תינוקת שהביאה שתי שערות לא יכולה למאן ולר' יהודה היא יכולה למאן עד שירבה השחור מהרבה שערות. **גמרא** יש להקשות מדוע חזרות המשנה היא חולצת או מתיבמת, אך לפירוש שבאם להוציא מדברי ר' יוסי שאמר שרק מביים נאמר איש אך אשה בין גידלה בין קטנה קמ"ל שרק אם הביאה שתי שערות היא חולצת ואם לא לא, והטעם הוא שלומדים אשה כאיש, אך קשה שאם כתוב וכן התינוק מדוע המשנה מוסיפה שתינוקת חייב בכל המצוות, ואין לומר שהמשנה רצתה לכתוב שהוא ראוי להיות בן סורר שהיה כבר ששינוי בתורה הרינו שהוא נעשה בן סורר משבייב שתי שערות עד שיקפו זקן התחתון, אלא יש לבאר שאגב שפרשו את דין תינוקת פירושו גם את דין תינוק.

דף נז יש להקשות בדברי ר' יהודה שאין הכוונה שירבה השחור משם אלא שיש שתי שערות שכותבת וזה נראה שהתורה השחור על הלבן, ורבא מבאר שזה שתי שערות שמקיפות משפה לשפה, ור' חלבו אמר בשם רב הונא שאותן שתי שערות צריכה שיהיה גומות בעיקרם, ואמר רב מלכיא בשם ר' אבהו בר אבהו שגומותיה סיימן גם ללא שערות, ואמר רב חנינא בר רב איקא שבפשוט שפחות וגומות אמר ר' מלכיא ולגבי בלורית אפר מלקה וגבינה אמר ר' מלכיא, ורב פפא אמר סיימן שרב מלכיא שזה לשון נבקה אמר במשניות ובבביתא ולגבי שמועות אמרואים אמר רב מלכיא, והסימן לכן הוא משנה מלכה בלשון נבקה והי"מ בין רב פפא לרב חנינא שפחות שזה משנה ולרב פפא זה רב מלכיא ולרב חנינא זה רב מלכיא.

רב אשי אמר שמר וזרעו אמר שר' חנינא מוסרה הקשה על רב מלכיא מדוע לא מצאנו כל הש"ס תנא שאומר שמפסיק את שתי גומות, ויש לומר שאם היינו שונים גומות היינו אומרים שצריך שתי שערות בשתי גומות קמ"ל שמועיל גם שתי שערות בגומא אחת, ולכאורה איך שייך שתי שערות בגומא הרי איוב אמר אשי בשערה ישופני והרבה פצע חנם ואמר רבא שאיוב חרף בסערה והשיבוהו על שערות שאהו אמר לפני הקב"ה שמה עברה רוח סערה והחליפה לבן בין איוב לאיוב והשיבוהו בסערה **עמוד ב** שכתבו ויען ה' את איוב את מן העברה ויאמר, בראתי ה'ך בנימין באדם ולכל נימא ונימא יש גומא ושתיים לא ינוקת וגומא אחת שאם הם ינקו מגומא אחת יהלש מאור עיניו של האדם ואם לא התחלק

